

Ö Y K Ü

iki aylık öykü dergisi yıl: 10 sayı: 62 nisan-mayıs 2014

dosya:

Tek Kitapla Öykücü

• abdullah harmancı • abdurrahim karadeniz • akif hasan kaya • akın çokuğurluel • ali ışık • cemal şaka
• doğukan işler • emine batar • ertan örgen • fatih demirdöğen • fikri özçelikçi • güray süngü
• handan acar yıldız • hanife altun • hasan aycın • hatice bildirici • hüseyin bahadır • ishak yetiş
• kamil yıldız • köksal alver • leyla turan • m. yücel öztürk • mehmet kahraman • mehmet nari
• merve koçak kurt • mihriban inan karatepe • murat taş • müzeyyen çelik • necati mert • necib mahfuz
• numan altuğ öksüz • osman alagöz • recep şükrü güngör • selma türköz • senem gezeroğlu
• sultan ruhan kurtbeyoğlu • şeniz bayır • tülây kale • yunus develi • zeynep hicret • zülküf oruç

62

HECEÖYKÜ'DE BU SAYI

ÖYKÜ GÜNDEMİ

Hatice Bildirici	<i>Rabbenâlardan Önce</i>	3
Emine Batar	<i>Kayıtlı Saatler- IV</i>	4
Mehmet Kahraman	<i>Okur Profili</i>	5
Hüseyin Bahadır	<i>İsmail Isparta'yla Gergin Bir Yay Üzerine Söyleşi</i>	7

ÖYKÜLER

Necati Mert	<i>Annesiydim</i>	10
Cemal Şakar	<i>Kül</i>	14
Yunus Develi	<i>Ninova' da Bir Hikâyeci</i>	20
Köksal Alver	<i>Serçe İle Jaguar</i>	26
Mihriban İnan Karatepe	<i>Yirmi Lira</i>	29
Güray Süngü	<i>Kalbimin Krizi</i>	31
Handan Acar Yıldız	<i>Şeffaf</i>	36
Mehmet Kahraman	<i>Sabaha Çok Var</i>	38
Kamil Yıldız	<i>Köpek Sesleri</i>	42
Murat Taş	<i>Dünya Boş Değilmiş</i>	46
Numan Altuğ Öksüz	<i>Yüreğiyle Yaşayan Adam</i>	48
Akif Hasan Kaya	<i>Hokkabaz</i>	51
Emine Batar	<i>Gizli Gerçek</i>	57
Zeynep Hicret	<i>Malın var mı Derdin var</i>	60
Hasan Aycın	<i>Çizgi</i>	65

DOSYA

TEK KİTAPLA ÖYKÜCÜ

Ertan Örgen	<i>Amma da Hikâye Pierrot</i>	67
Abdullah Harmancı	<i>"Bodur Minareden Öte"</i>	73
Abdurrâhim Karadeniz	<i>İns' in Soyutlamacı Kurgusu Üzerine</i>	79
İshak Yetiş	<i>Tek Atımlık Barut</i>	83
Handan Acar Yıldız	<i>Maske Düşüren Maskeli Balo</i>	87
Hatice Bildirici	<i>Ölümden Hayata</i>	92
Mehmet Narlı	<i>Bir Kitapla Hikayeci: Refik Halit Karay</i>	98
Merve Koçak Kurt	<i>Bir Öykü 'Kahramanı' Olarak Mübeccel İzmirli</i>	101

Fikri Özçelikçi	<i>Şehrin Nabızı</i>	106
Doğukan İşler	<i>Şapka</i>	120
Akın Çokuğurluel	<i>Afiş</i>	123
M. Yücel Öztürk	<i>Yağmurlu Bir Cemile</i>	127
Senem Gezeroğlu	<i>Pencere Önü Sigaraları</i>	130
Selma Türköz	<i>İyi ki "O" Var</i>	134
Müzeyyen Çelik	<i>Gelin</i>	138
Hanife Altun	<i>Neden Olmadı?</i>	142
Şeniz Bayır	<i>İhmal</i>	144
Zülküf Oruç	<i>Yarım</i>	146
Tülay Kale	<i>Neva</i>	149
Osman Alagöz	<i>Hikâyenin Vebali</i>	152
Recep Şükrü Güngör	<i>Kemerini Çeken Kadınlar</i>	156
Necib Mahfuz	<i>Tatlı Günler</i>	159

Leyla Turan	<i>Sümevra İkiz'le Söyleşi: "Hakikat Bana Ağır Geliyor"</i>	162
Sultan Ruhan Kurtbeyoğlu	<i>Öykünün Aslına Yolculuk: Edebî Teknikte Cambazlık</i>	
	<i>Naime Erkovan, Asılsız Hikâyeler</i>	167

KİTAPLIK

Ali Işık	<i>Portakal Bahçeleri</i>	177
Mehmet Kahraman	<i>Şu Halde</i>	178
Akif Hasan Kaya	<i>Gergin Bir Yay</i>	180
Emine Batar	<i>Çiçekli Bir Boşluk</i>	181
Fatih Demirdöğen	<i>Yazma Hikâyeleri</i>	183

Ö Y K Ü
İki Aylık Öykü Dergisi

YIL: 10 SAYI: 62 NİSAN-MAYIS 2014

Yayın Türü: Yerel Süreli

Hece Yayıncılık Ltd. Şti. Adına
Sahibi: Ö. Faruk Ergezen

Yazı İşleri Müdürü: İbrahim Çelik

Yayın Yönetmeni: Hüseyin Su

Yönetim Yeri
Konur Sk. No: 39/1
Kızılay/Ankara

Yazışma: P.K. 79 Yenişehir/Ankara

Tel: (312) 419 69 13 **Fax:** (312) 419 69 14

İnternet Adresi: www.hece.com.tr
e-mail: hece@hece.com.tr

Teknik Hazırlık: Bülent Güler

Kapak: Sarakusta **web:** www.sarakusta.com

Baskı: Öncü Basımevi **Tel:** 384 31 20
K. Karabekir Cad. Ali Kabakçı İş Hanı No:85/2
İskitler/ ANKARA

2014 Yılı Abone Bedeli:
Yıllık: 50 TL.
Kurumlar İçin: 150 TL.
Yurt Dışı: 100 Euro

Posta Çeki: 149582
Hece Basın Yayın Ltd. Şti.

Gelen yazılar yayınlansa da yayınlanmasa da geri verilmez. İlkelerimize uymayan ilânlar alınmaz.

Baskı Tarihi: 31.03.2014

HATİCE BİLDİRİCİ**RABBENÂLARDAN ÖNCE**

Heceöykü dergisinin 61. sayısında Mihriban İnan Karatepe'nin *İlhamî Perisi* isimli öyküsünü okudum.

Baktım:

Gözleri vardı öykünün ve taşıp da bize doğru gelen bakışları. Saçları vardı uzun, hüznünlü: aynanın karşısında tarandıkça taranan. Bir sazandı bu öykü, sabah sabah güzel espri-ler yaptığını sanan. Kalkıp da yazılmasa ölüp gidecekti. Yeni Microsoft Word Belgesi öylece yırtıcı beyazlığı ile kalakalacaktı. İsmi verilmeseydi bir diken gibi batacağı yazarının ellerine masaüstünden.

Neyse ki Mihriban İnan Karatepe, kalkmış Tahiyat'tan, *Rabbenaları* okumadan, yazmış öyküyü. Öykü rahat, biz rahat. İçimizde küçük bir ışıltı...

Şaştım:

İşte öyküden beklediğim bu, dedim: küçük bir ışıltı. Bu ışıltıya eleştiri değil de bir nefeslik güzelleme yazmalıyım diyerek kalemi elime aldım. Zaten almasaydım evin ortasında öyle döneleyip kalacaktım. (Yine Sait Faik'i andım.)

Dedim:

Mihriban İnan Karatepe, hep öykü yazsın, çok öykü yazsın.

İşte böyle! Dindarlığına ironisi karışsın, kalemine kadınlığı bulaşsın, kurgusu halka halka iç içe geçsin de derinleşsin, minik minik imgeler el ele tutuşsun da bizim türkümüzü söylesin, fazla sözler biz görmeden uçup gitsin, dili böyle hep aksın aksın...

İşte böyle!

Sabah akşam kafasına öykü cümleleri üşüşsün.

Alışveriş yaparken, çocukları karşılar-ken, komşularla ayaküstü sohbetlerde, namazdan önce, namazdan sonra yeni öykülerini düşünsün.

İlhamî Perisi'ne yemek yaparken ilk cümleyi alsın sona koysun; sondan bir önce-

ÖYKÜ GÜNDEMİ

ki paragrafı acımasın silsin. Altını kapatınca ocağın, yerine hakikatli bir cümle oturtsun. Olmadı otursun baştan sona yeniden yazsın. Öldürmesin de oldursun. Paşa gönü bilir. O, ne dediyse onu yapsın.

Bizim gibi çocukları uğurlayıp sofrayı toplamadan, seccadenin üstünden atlayıp öykünün peşinden koşanların -bugünleri de gördük deyip- içi rahatlasın.

Amin Ve'lhamdülillahi Rabbi'l âlemin.

Öyküden sonra, şimdi okuyalım biz de Hz. İbrahim niyetine:

Rabbena, âtina...

EMİNE BATAR

KAYITLI SAATLER- IV

Zamanın, anlaşılmadan ve hissedilmeden gelip geçtiği büyük şehirde yaşıyordu. Burada hayat, düş ile gerçek arasına sıkışmıştı.

Yazdığı öyküyü okuyorum. Araba sesleri insan seslerine karışıyor.

“Bu öyküde yaşam nerede? Yaşamı silip atmışsın ve yerine hayali koymuşsun. Gerçeğe bu kadar uzak olması doğru mu” diyorum.

“Bana göre imge, gerçeği anlatmak için bir yol değildir. Öykümün yazılma sebebi imge olsun istiyorum. Gerçek ise zaten vardır ve var olan bir şey sıradandır. Neden yazılsın ki? Asıl önemli olanın, imge olduğuna inanıyorum. Diğer taraftan yazıda kalıp ve kurallardan uzak olmak, bana ait olanı bulmak istiyorum. Mesela öyküde parçalar olsun. Parçalar imge ve gerçeklerden oluşsun, aynı metinde yer alsın, varsın birbirini tamamlamasın. Neden olmasın? Neden bu parçaları birleştirmek gibi bir çabaya gireyim?”

“Elbette bir tarzın ve yazdıklarında özgülük olacak” diyorum. “Ama bir oradan bir buradan yazmak; “bütün” haline getirmek... Bütün değilse nedir? Farklı resimlerden parçalar aldığını düşün. Karşındakine, parçaları göster ve sor: “Ne gördün? Bana bu resmi anlat”

Susup kalacaktır.

Metni bütün haline getirmemenin böyle bir çıkmazı vardır. Fakat bütün parçaları birleştiren tek bir cümle varsa bile o artık bir bütündür.

İmgeye gelince... Olmayan bir şeyi hayal edemezsin. İmge de sonuçta bir gerçekten yola çıkarak oluşturulur. Metinlerini, gerçeği kaybedecek kadar imgeyle giydirirsin. Üst üste giydirilmiş çağrışımları bir bir çıkarsak da gerçeğe ulaşamıyoruz. Giydirdiğin şey bedenine uymalı, rengi, kesimi, dikimi; anlam, çağrışımlar ve hayaller gerçeği öyküden çıkarıp atacak kadar aşırı olmamalı. İmgeyle sözü derinleştirirsin. Derinlik, sıradan yaşamla karşılaştırıldığında göz alıcıdır. Fakat yaşamdan kopuktur.

Olayları yalın bir dille anlatırsın. Öyle küçük bir ayrıntı eklersin ki bu ayrıntı metnin içinde kolaylıkla görünür. Ama yoğun ve derinlikli anlatımda o küçük ayrıntı kendini gösteremez. Yaşam, olağandır. Olaylar zincir halinde birbirini izler. Çehov, öykülerini sade bir dille işlemiştir ama bütün öyküye hükmeden “şey” incelikli bir gizleyişle oradadır.”

* * *

Küçük şehrin, şirin bir kasabasında yaşıyordu. Her yer gerçekle yoğrulmuş gibiydi. Zaman gelip geçerken, hafif bir rüzgâr gibi dokunuyor ve hayatı uyandırıyor.

Bahçede, çimlerin üzerinde oturuyoruz. Yazdığı öyküyü okuyorum. Uzaktan gelen çocuk sesleri, kuş seslerine karışıyor.

“Olay çok ön planda” diyorum. “Gerçek çıplak haliyle anlatılmış. Ona bir elbise giydirmelisin.”

“Ama” diyor “ben gerçeği yaşadığı haliyle seviyorum. İmge bana sahte geliyor. Betimleme ve ironi birer aldatmaca değil mi? Neden insanlara gerçeği olduğu gibi anlatmıyoruz? Yani çıplak haliyle, yaşadığı gibi...”

“Çünkü o yaşanır. Ve yaşam tasarlanamaz. Kabadır, inceltilmemiş, yontulmamıştır. Oysa biz onu yazarken, inceltir, oyar, şekil verir, tasvirle, ironiyle ve kullandığımız

dille zenginleştiririz. Yaşarken değil ama yazarken onu değiştirme hakkına sahibiz. Üstelik yaşadığı gibi yazılıydı bunu herkes yapabilirdi. Yazar bir heykeltıraş gibidir. Eline verilen malzemeyi ilk haliyle, anlamsız bir yığın olarak bırakmaz. Girinti çıkıntılara özenle dokunur. Amacı, malzemenin içine saklanan anlamı bulup çıkarmaktır, malzemeyi tanıtmak değildir.

Şunu düşün: Altın buldun, onu taşı, toprağıyla insanlara sunamazsın. Öncelikle fazlalıklarından arındırman ve şekil vermen gerekir. Yoksa kimse onun altın olduğunu anlamaz.”

* * *

Biri imge diyordu, diğeri gerçek...

Belki de her ırmak kendi yatağında dilemediğince akmalıydı. Ona bir yatak hazırlamak, bir kalıba sığdırmaya çalışmak yanlış olurdu. Her biri, muhakkak gideceği yeri bulur, suyunu vereceği ağaçlara kavuşurdu. Kiminin suyu zamanla bollaşır, gürleşir ve denizi bulana dek akardı. Kimi ise gittikçe azalır ve bir yerde biterdi.

Akmadan ne olacağını hangi ırmak bilebilirdi?

İnsanlar, olaylar karşısında farklı noktalara odaklanırlar. Kimi bizzat görünen kısmına kimi de arka yüzüne. O sırada ses veya hareketlerle aktarılamayan fakat bu ses ve hareketlerin oluşumunda rol alan duygu ve düşünceler arka yüzü oluşturur. Bu arka yüz genelde imgeyle anlatılır. Yazar bunlardan hangisine odaklanır, hangisini yazarsa yazsın anlatımda küçük boşluklar bırakmaktan kendini kurtaramaz. Çünkü kişisel algılar, kişi sayısı kadar çeşitlilik gösterir.

Yazmak, bir bakıma kendini anlamanın yoludur. Yazı ile önce kendimizi anlarız. Anlattığımız başkaları da olsa, anlatmak istediğimiz kendimizdir ve aslında yapmak istediğimiz şey içimizdeki “ben” i tanıtmaktır.

Her ırmak, kendi yatağını oluşturma, dilemediğince akma hakkına sahiptir.

Nereye kadar ve nasıl akacağını ise kelimeleri belirleyecektir.

MEHMET KAHRAMAN

OKUR PROFİLİ

Okurun kitapla ilişkisi benim için hep merak konusu olmuştur. Bir insan eline kitabı alır, okur. Üzerinde hiçbir baskı yoktur. Bu yüzden okuyan insana her zaman imrenmişimdir. Hatta elinde kitapla birini görsem sorarım: Bu kitabı almaya nasıl karar verdiniz? Biri mi tavsiye etti? Yazarını tanıyor muydunuz? Okuduysa, nasıl bulduğu... Konuşan el verirse konu uzar gider. İki okurun hoş sohbetinden daha güzel ne olabilir!

Öykü ilgi alanlarımdan biri olduğu için öykü hakkından konuşmak en çok hoşuma giden konudur. Ne yazık ki edebiyat çevresinin haricinde öykü hakkında konuşacak birine rastlamadım. Böyle olunca yukarıdaki sorular daha bir anlam kazanıyor. Buradan hareketle okur profilini bile çıkarabiliyorum. Roman, öykü, şiir, türler okurun dünyasında nasıl karşılık buluyor? Yakın zamanda yaşadığım bir olay bildiğim bir konuyu tekrar düşünmemese sebep oldu.

Her yıl yüzlerce kitap basılıyor ve birçoğu satılıyor. Bazı kitaplar daha çok okunuyor; bazılarının ise yüzüne dahi bakılmıyor. Çok satanların hüneri nedir? Kapağı açılmadan raflarda bekleyenlerin günahı ne? Yanıtlamaya çalışsam psikoloji, sosyoloji, istatistik, yayıncılık anlayışı, okur beklentisi, reklam... gibi konular girecek işin içine. İşte bu yüzden yaşadığım olayı anlatmak en iyisi.

Bir arkadaş ortamındaydık. Onu tanı mıyordum. Elinde yeni çıkmış bir roman vardı. Son dönemin meşhur yazarlarından. Romanın ismi tahmin ettiğiniz gibi *aşk* idi. Hem de *ulvi* bir *aşk*! Bir şeyler sormak ve konuşmak istiyordum ama yanlış anlaşılmaktan ve rencide etmekten çekiniyordum. Emekli öğretmen olduğunu söyleyen bir hanımefendi kitabı istedi sahibinden ve şöyle bir göz gezdirdi. Arka kapak yazısını okudu, sonra kitabın ilk sayfalarını çevirdi. Saçmalık, dedi. Büyük şahsiyetlerin adlarını kullanıyor, onlar üzerinden kendi

ceplerini dolduruyorlar. Yazık, diye devam etti. Kızın yüzünde mahzun bir ifade oluştu. Utanmıştı sanırım. Kendince durumunu açıklamaya çalıştı. Başarısızdı. “Büyük insanlar nasıl yaşamışlar onları anlamaya çalışıyorum.” dedi. Öğretmen, “Bu bir roman ve tamamen kurgu, biliyorsun değil mi?” dedi sesini yumuşatarak. “Biliyorum.” dedi kız.

“Yani, buradaki bütün kelimeler yazarın tasarrufunda. Gerçek değil anlayacağın.” “Okuyucunun anlayacağı şekilde yazıyor.” diye itiraz etti kız. “O dönemi araştırmış ve onunla ilgili yazmış.”

Emekli öğretmen bırakınca kitabı, ben elim aldım. Kitabın sayfalarını çevirmeye başladım. İlk sayfada yazarın kocaman bir imzası vardı. Okura şöyle imzalamıştı: Aşkın sonsuz güzelliğini yaşayan ...'ya, muhabbetle. Çapraz bir şekilde bütün sayfayı kaplamıştı yazı ve imza. Romanın ilk sayfasını o arada okumaya başladım. Aştan bahsederek okurun duygularına hitap ediyor. Sonrası... sonrası gerçekle uyuşmayacak derecede hayal mahsulü, düşünceden uzak, yavan bir tat. Kitabı kapatıp arka kapağına baktım. Şu cümleler dikkatimi çekti: “Oğlu mezarın kazılmasını tamamladıktan sonra el ele kefeni defnettiler.” “Kefeni defnetmeyi” ilk kez duyuyordum. Kefenle defnettiler dese gam yemeyeceğim, yok. Son cümle şöyle: “...oğul sen mezara benim kalbimi de gömdün...” Bu bir bilim kurgu romanı değil, çocuk romanı hiç değil; yüce şahsiyetlerin konu alındığı ve konuşmaların direk onların ağzından verildiği bir roman. Yirmi yaşındaki bu okur, hiç sorgulama gereği duymadan, “Büyük insanlar aşkı nasıl yaşamışlar onu anlamaya çalışıyorum.” diyor.

Ne buluyorsunuz bu kitaplarda? Neden bir ağırlığı olan kitaplar değil de bunlar?

“Bilmiyorum,” dedi kız, “ama hoşuma gidiyor. Duyulanıyorum. Daha rahat okuyorum.”

Duyular... Yazar biliyordu işini. Balık tutmak için nasıl ki bir yem kullanmak gerekiyor; okur için de öyle. Burada duygular

okura atılan yem. Özellikle *aşk*. Hem yormuyordu hem ondaki bir açığı kapatıyordu. Aşk evrensel bir duygu. Her zaman alıcısı bulunur. Düşünmeden, kolay hazmedilir. Özellikle kızları can evinden vurur; yazar onların beklentilerini, hayallerini çok iyi bilmektedir. “Romantik sanatçı kuşun aşk çağrısını taklit ederek çıkar ava; notaları sonra mermi yapıp bedenine saplamak için kuşun ilgisinden alçakça yararlanır.” (Ortega Y Gasset, Sanatın İnsansızlaştırılması s.36) Bu cümle popülist sanatçının niyetini, ortaya koyduğu nesneyi çok güzel ifade etmektedir. Fakat okur işin bu tarafında değil. O kendi dünyasında. Onu ne yazarın niyeti ilgilendiriyor, ne okuduğu kitap; onun tek düşüncesi kendi beklentisini yaşamak. Öyle ki okuduğu kitap hakkında olumsuz bir şey söylene yazarı savunmaya kalkıyor. Çünkü yazarı savunarak kendi okurluk düzeyini koruyor bir bakıma. Ayrıca, okuduğunun roman olduğunu bilse de yazara sonsuz bir güven ve teslimiyet var. “İyi araştırmış da yazmıştır, yoksa günah olur.” diyebiliyor.

Okuru bu kitapları okumaya sevk eden saikler ne olursa olsun, ortada göz ardı edilemeyecek bir gerçek var ve bu öylesine sıradan bir şey de değil. İnternetteki kitap yorumlarında, facebook, twitter gibi sosyal medyada bu kitaplar ve yazarlarla ilgili yorumlar, paylaşımlar uç boyutlarda. “Bayıldım. Kendimden geçtim. Müthiş. Yeni kitabını merakla bekliyorum. Ay! Kitapçıda bulamadım, biri bana verebilir mi? Nasıl bir aşk Allah'ım bu!” Bu yorumlar okurlara ait. Onların gördüğü, benim göremediğim şey ne? Bir öykücü olarak belki de hiçbir zaman anlayamayacağım bunu. Çünkü böyle ortamlarda konu ne zaman okumaktan açılrsa öykü en son akla gelir. Şiir zaten büyümlü bir şey olduğu için onu yadsımak kimsenin haddine değil ama öykü öyle mi? Öyküye verilen ilk tepkiler şu: “Bir şey anlamadım. Sürükleyici değil, ayrıca çok yoruyor. Ben kolay okunan bir şey istiyorum.”

Kolaycılık yaşadığımız çağın en net göstergesi. Kimse kendini yormak istemiyor. Her şey basit olsun. Kasmasın. Hayallere daldırın. Vaktin nasıl geçtiğini unuttursun. Öykü kendi okurunu seçer; bu yüzden içine giremez sıradan okur. Hazını zaman alır. Aşkta da anlatsa, ölümden de bahsetse okur için kendinden taviz vermez. Kandırılmaya teşne okur da bunu bilir ve kolay olanı seçer.

İSMAİL İSPARTA'YLA GERGİN BİR YAY ÜZERİNE SÖYLEŞİ

Konuşan: Hüseyin BAHADIR

— *İlk kitabınız **Gergin Bir Yay**'ı yayımladınız. Öncelikle hayırlı olsun. Tanıdık bir soruyla başlayalım. Neden öykü çok klasik bir soru farkındayım ama size öykü yazdıran bir sebep olmalı. Neden roman, şiir değil de öykü?*

— Uzun yıllar boyunca okuyarak hayatı anlamaya ve anlamlandırmaya çalıştım. Bu çaba zihnimde birtakım bölük pörçük sözlerin oluşmasına neden oldu. Yaşamımda bir anlam ifade etmeyen boşlukları doldurabilmek için yapmam gerekeni bu sözlerle yapabildim. Şiir açıkçası biraz karmaşık göründü gözüme. Roman yazacak kadar da sabırlı değildim. Bu yüzden tercihim öykü oldu. İstediklerimi öykü aracılığıyla rahatça yapabildiğim için öykü yazmayı ve öykü üzerine düşünmeyi seviyorum. Öyküyü hayatı anlamlı kılma çabası olarak görüyorum. Çağımızdaki en büyük israfın zaman israfı olduğunu düşünüyorum. Bu yüzden öyküyle kıymetlendirmeye çalışıyorum. Okuyucunun dikkatini tek odakta toplayabilmesi, kısa ama etkili oluşu, üzerinde değişik kombinasyon-

ların denenebilmesi öykünün avantajları olduğu gibi; fazlalığı kaldırmaması, melodrama kayma riski gibi dezavantajları da vardır. Bu tip kurallara dikkat edildiğinde öykünün “söyleyecek sözü” olanlar için yerinde bir tercih olduğunu söyleyebilirim.

— *Kitabın ismi nasıl doğdu? Bir öykücü ilk kitabının öyküsünü nasıl anlatır? Neden bu gerginlik?*

— Gergin, agresif bir milletin fertleriyiz. Bu gerginlik tahammülsüzlüğü de beraberinde getiriyor. En küçük bir olayda kaşlar çatlıyor, hemen yumruklar sıkılıyor. Benim kasettiğim bu anlamda bir gerginlik değil. Yanlışların zamanla doğru haline gelmesi ve o yanlışla yanlış diyenlerin azarlanmasının gerginliği benimkisi. Zaten bir sanat eserinin ortaya çıkması için belli bir gerilimin olması gerekir. Önemli olan bu gerilimin mahiyetinden ziyade, nereye yaslandığı, gücünü nereden aldığı bence. Bir insan, bir kul olarak varlığını dünya üzerinde konumlandırmaya çalışmam, hadiselere bu açıdan bir anlam yükleme gayretim ve bunların sonucu olarak itiraz etmek istediğim bazı durumların ortaya çıkışı bende bu gerilimin odağını oluşturuyor. İşte bu gerilime paratoner olarak öykü imdadına yaşıyor. Bu anlamda öykü içindeki gerilimin gevşeme noktası diyebiliriz. Kitabın ismine gelince. İlk kitaptaki öykülerden birinin ismini vermeyi düşündüm. Ancak bu isimler benim genel öykü söylemime pek uygun düşmüyordu. Daha sonra böyle bir isme karar verdik. Tabi bunda öykücü dostları-

İsmail Isparta

mın da katkısı oldu.

— *Öykülerinizde çok ciddi ironik dil hâkim. Zıtlıkların sınırlarında gezinmeyi seviyorsunuz sanki. Bu durum sanat anlayışımızın bir tezahürü gibi. Ne dersiniz?*

— Öykü bende belli bir gerilimin neticesinde ortaya çıkıyor. Rahat rahat yazdığım öykü sayısı çok azdır. Bu durum zıtlıkları, çatışmayı da beraberinde getiriyor. Hayatın, zıtlıklardan ibaret olduğunu düşünürsek, bunun yazdığımız esere yansması gayet tabii. Bu zıtlıklar haliyle ironiyi de beraberinde getiriyor. İroni öykü için önemli bir imkân. Bir Arap atasözü: “düşmanın derisi tatlı dille yüzülür” diyor. Bu yüzden bir sorunu veya yanlışlığı anlatma noktasında dozunda kullanılmış bir ironi, yazar için etkili bir silah diyebiliriz.

— Güvercinler ve Güvercinlerden Sonra adlı birbiriyle bağlantılı iki öykünüzde kuşları çok seven bir kahramanı anlatıyorsunuz. Palto öykünüzde de bir iddia uğruna kış gününü paltosuz kalan bir adamı yazmışsınız. Kim bu kahramanlar? Sizin için neden önemliler?

— Öyküye seçeceğim karakterlerin halkın içinden, sıradan insanlar olmasına elimden geldiğince özen gösteriyorum. İnsan yaşadığı çağın çocuğudur. Dolayısıyla sanatçının sanat anlayışı da bu zeminde şekillenecektir. Zaten yaptığım iş gereği sürekli halkın içinde bulunuyorum. Şöminemi yakıp pencerenin kenarındaki masaya oturarak dışarıdaki insanlara dair öykü yazma imkânım hiç olmadı. Bunun aslında bir avantaj olduğunu düşünüyorum. Çünkü öykülerimi okuyan çoğu arkadaşın “beni anlatmışsın” veya “yaşadıklarımı yazmışsın” şeklinde tepkiler aldım. İsmi yazdığımız öyküler için de geçerli bunlar. Bu karakterlerin en önemli özelliği hepsinin sivri kenarlı yönünün olması ve bu yönlerinin onları toplumla çatışmaya itmesi. Güvercinler öyküsündeki adamın güvercin tutkusu, Palto öyküsündeki adamın avareliği gibi. Bu yönleri onları birer öykü kahramanı haline getiriyor.

YENİ ÖYKÜ KİTAPLARI

MERVE KOÇAK KURT, ELLERİN MAVİ KELEBEK (Hece Yayınları, Ankara 2014, 20 öykü: Kahve Fincanında Bumerang Etkisi; Hattat’la Üç İstanbul -Yaz(g)ısı-; Söz

Uçurumunda Bir Epilog; Suskunun Gizinde İstanbul; Giden Güz’dü, Gerisi Hikâye; Hayatın Kuytusunda Bir Es; Mors Alfabetesinde Sen; (.....) Doldurmaca; Vaktin Ela Ölümü; Sinemasal Bir Oyun; Hikâyesin De; Lastik İzleri; Sevgili Kardan Adam; Haru; Ay Yarım-Ay; Kâğıt Beyazı Tenin; Kahkaha Çiçeği Çıkmazı Kadınları; Yüz Yazıcı; Ellerin Mavi Kelebek; Ya Ruhi!)

HANDAN ACAR YILDIZ, AĞIR BOŞLUK (Hece Yayınları, Ankara 2014, 19 öykü: Ud Sancısı; Çiçeksiz; İlmek; Çelişkinin Heykeli; Dordurma-Cı; Hi(Yer)Arşı; Kadavra Terapi; Balon; Askerlik Arkadaşım Ayşegül’e Mektup; Kudret’in Yüğü; Ses Denklemi; Sarı Bir Öykü; Minnet; Kaldırımında Tökezleyen İp Cambazı; Ateş; Konsomatris; Zımpara Tutmayan Sıfat; Kaybetmek; Kuşbakışı)

YILMAZ YILMAZ, YILLARDIR BİR EV (Koza Kitap, Ankara 2013, 14 öykü: Güneyli Çocuklar; Bir Çift Ayakkabı; Barış Ekmeği; Köşklü Sultan; Yalnız Zeytin Ağacı; Kırk Saksı; Aliş; Horozcu; Tehlikeli Oyun; Savaş; Keklik Amca; İç Ses; Kâğıtçılar; Çağcıl Masal; Cahit)

AHMET SARI, VE ASMA YAPRAKLARI GİBİ TİTREYEN EL (Çizgi Kitabevi, Konya 2014, 45 öykü: Kendilerinin Efendis; Kasıtsız Sonuçlar Kanunu; Donmuş Göl; Einverleibung; Bir Arzu Düşümlenmesi; Cenin Pozisyonu; Babil Kulesi; Özgüven; Yerdeki Göz; Orada Gömülü; Elleri Kızılçık Ağzı Kızılçık; İçerdeki Ben; Gözleri Hala Kapalı; Kurban; Kopuk; Susku Orucu; Cançekişen; Sağ Serçe Ayak Parmağımdaki Nasır; Gözler Açıldıkça Açılıyor; Japon Yapıştırıcı; Korkmaktan Korkmak; Maori Dansı; Battaniyedeki Anne; Babilizasyon; Çocuk Arabası; Boynu Upuzun Bir Otobur; Gömülmemiş Beden; Sakatlanmış Yaşam; Ana Rahmi Bir Golgotha’dır; Eating His Own Right Leg; Mezardan İnce Bir Çılgılık; Üç Karanlıklılı Bir Yer’de Esnemeler; Gözlerinde Sinekler; Kalbimdeki İğne; Kan Çarpması; Tabutlu Duruş; Çeşme Başında Kıvrılan Deli Fotoğrafi; Havuzbaşı; Ay Gidiyor; Eşiğe

Oturmuş Aya Doğru Çocuklar; Ruh Göçü; Woyzeck Sendromu; Sakallı Çocuk; Kardaki Kan; Bilye)

AHMET SARI, SAĞ OMUZ MELEĞİMİN OMUZUNDAKİ SAĞ OMUZ MELEĞİ (Çizgi Kitabevi, Konya 2014, 22 öykü: Ben, Haydar ve Durgun Göl; Yastığının Altında Bıçak Sertliği; İbrahim'in Başı Ellerimde; Şemsiye; Sol Kalçamdaki Ağrı; Boğma Arzusu; Kendi İsmine Bakma Hazzı; Mezarlık'ta Çocuk Sesleri; Havlamayla Karışık Uluma; Aynadaki Ben; Annemin ve Babamın Sesi; Boş Vaktin Oğlu; Bir Fırtına Kopardacak; Sensizlik Sarhoşu; Altıparmak; Bir Ağrı Yakıldıkça Sevilmeli; Obruk; Annemin Yüzü; Duvar; Kimse; Kekeme; Emeklerini Sevdiler)

NUHAN NEBİ ÇAM, YOLCU VE EŞKIYA (Ötügen Yayınları, İstanbul 2014, 18 öykü: Çıracık; Derg-Âhh; Dönen Dervişin Dansı; Düşler Görürüm, Yağmurlu; Elveda Çocukluğum; İhtiyar Senfoni; Kar Öyküsü; Kayıp Hikâye; Korkular ve Arayışlar; Memurun Ölümü II; Menzil'den Nemrut'a; Eylül Düşünceleri; Öylesine Bir Hikâye; Köz Çayıp Sessizlik İyidir; Sınav; Yağmurla Uyanmak; Yolcu ve Eşkiya)

YILDIZ RAMAZANOĞLU, ÇİÇEK-Lİ BİR BOŞLUK (Kapı Yayınları, İstanbul 2014, 17 öykü: Çiçekli Bir Boşluk; Mr Ruh; Gece Sahnesi; Dolunayda Artistlik; Kerim; Müzeyyen Vakası; Oyuncunun Epik Hali; Afgan Terzi; Behice'nin Akülü Aracı; Çırpı Bacaklar; Gelincik; Hıfzullah'ın Çocukları; İnce İş; Kargaların Ruh Hali; Köprüdeki Kız; Malin Dosyası; Oyuncunun Teli)

CEMAL ŞAKAR, PORTAKAL BAHÇELERİ (İz Yayıncılık, İstanbul 2014, 18 öykü: Zarurat-ı Hamse; Renkler; Vüsat; Parataksis; Portakal Bahçeleri; Cennet Kokusu; Cennet Güzeli; Maide; Yarım; Bahar; Otuz Saniye; Avm; Kendisi Bir Upuzun; Defter;

Sokaktan Aşağıya; Fısıltı; Kol Düğmeleri; Esfel-i Safilhin)

TÜRKER ARMANER, KIYISIZ (Metis Yayınları, İstanbul 2014, 9 öykü: Yapı; Metro; Ada; Mayıs; Sunak; Kristiania; Saga; Sürgün; Kuzel Kutup Dairesinin Üstünde)

İNAN ÇETİN, İÇİMİZDEKİ ŞATO (YKY Yayınları, İstanbul 2014, 4 öykü: İçimizdeki Şato; Avlu; Konak; Mihrisina)

YALÇIN TOSUN, DOKUNMA DERSLERİ (YKY Yayınları, İstanbul 2014, 20 öykü: ARZUYU ÖRTÜSÜNDE: Damdaki; Yaralı Bir Kaplan; Bir Kocanın Gizli Defterinden; Homoeroticus; Sıcak Sandalye; TANIDIK YABANCILAR MAKAMI: Trendeki; Soğuk Yılan; Çelik Ne ki; Firari Parmağın Ucu; Saklı; BİLİNDİK SİRLAR MAKAMI: Drama Queen; Dilan'ın Ormanı; Tosbağa Öldürmek; Kıbrıçlı Kız; Ruhsar Hanım'la Levon Bey'in Beş Çayı; KÜÇÜK KESİKLER: Pansiyondaki; Kucak Delisi; Şarkı Bitti; Ferhat Olmak; Herkes Kendi Gemisinde)

OKTAY AKBAL, SELİMİYE BİR YOKUŞTUR (Cumhuriyet Kitap, İstanbul 2014, 21 öykü: Selimiye Bir Yokuştur; Nar Çiçekleri; Mahmutpaşa'da Devrimci; Sen Kimsin Sen; Paris'te Bir Düş; Bak Denize Düşün; Son Portokal; Bir Hikâye Yazmak; Hücre Komşularım; Bir An İçin; Sanki Bir Masal; Sarı Defterli Adam; O Bir Şairdi; Önce Bir Sözcük!; Necati ile Yazarlık Yolunda; Eski Sevgili; Eski Defterler; Perde Kapansın mı?; Bellek Bir Düşman; O Bir Cumhurbaşkanı; Şimdi Sen)

FUAT SEVİMAY, ANARŞİK (Aylakadam Yayınları, İstanbul 2014, 10 öykü: Bir Nevi Arkadaş; Tesadüfen Sevgilisi; Gayriihtiyari Selo; Gözü Yaşlı Annesi; Gönül Adamı Kamyoncu; Senin Benim Gibi Durmuş; İmam Efendi; Tutanak; Bizatihi; Şavşat'ta Var Bir Amir)

NECATİ MERT

ANNESİYDİM

Şubat. Akşamüstü. İkinci sömestir dersleri yeni başladı üniversitede, dükân harala gürele. Ama kış bir tuhaf bu yıl. Hiç kışlık yapmadı. Gün de öyle. Akşam oldu, hâlâ öğle gibi. Haliyle oğlanlar haziran, kızlar temmuz. Tesettürlülerde bile laik gülümseyişler. Aziz, bizim Ada'dan evli, kayınpederine gelmiş, geçerken bana da uğramış, ayakta hayretler içinde, üstüne bir de şiveli şiveli anlatıyor:

“Böylesini gören yok. Sen ne diyosun kitapçı? Erikler aldandı hep, erkekten çiçeklendi. Sapanca'da yamaçlar bütün beyaz. Gölde de sular çekildi mi sana! Köy varmış gölün olduğu yerde vaktiyle, ihtiyarlar anlatırdı da inanmazdık. Hakikatmiş. Minaresini hilaliyle gördük. Hepten mafolmuşlar. Öyle mafolacâz bu yaz! Erik yok, sebzevat yok, su yok, hepten, hepten mafolduk!”

Çocuklardan kitap sormayı bırakıp Aziz'i dinleyenler var. Kapıldığı telaşa güliyorlar. Kiminin elinde poşet, içinde ya “Devlet” yahut “Metafizik”, diyaloglardan “Gorgias”, “Sofist”, “Menon” mutlaka –bir de “Kratylos”, ama onu eylülde, ekimde sattıydık. (Şimdi istense satmayacak mısın?) Kitaplarını alanlar rahat, alamayanlar, hele ki kızlar, ya yetmezse korkusu içindeler, görülür bir telaşe ile, “Emre Ağbi! Emre Ağbi!” seslenip onlar da “Devlet”, onlar da “Metafizik” istemekte. Aziz duydu bunları, gördü, kendisine kulak misafiri olduklarını da galiba hissetti, harala gürele edenlerden sordu:

“Ne bu fizik, ne bu devlet? Bizimki midir?”

Aziz'e gülenler de dahil hepsi susuştu. Çocukluğumdaki suspusluklar düştü aklıma:

“Aziz Ağbi yapma, sıkıştırma çocukları.”

“Kim midirler bunlar? Şey midirler? Bilmiyorum. E, hiç mi sormayaydım?” (Sorulmayacağı bilinmez mi?)

Bereket kızmaz Aziz Ağbi, alınganlık göstermez. Gençler ona nasıl güldülerse o da bizim takılmalarımıza öyle güler. Mahalleye kokularıyla geldiler. Sabah, öğle, akşam; sabah, öğle, akşam hep hamsi. Biz Adapazarlılar tatlı su balığı biliriz. Denizden çıkanlarla geç tanıştık, apaçık diyeyim: hepsiyle de sahneye çıkmış kızlarla bakışır gibi bakıştık. Bunu şimdi diyorum. Mahalle-nin namusu vardı, bizden sorulurdu, yapmadığımızı bırakmadık, taş atıp cam-larını bile kırdık. Gıkları çıkmadı. Aziz Ağbi benden iki yaş büyüktür, ama o

iki yaş çocuklukta delikanlı yapıyor çocuğu. Yapıyor da bizimkiler külhan, Aziz Ağbi kendi halinde. Öylesine. Diyelim yavan. Delilikten uzak. Katık aramaz, hatta yavan ekmekten ziyafet lezzetleri alır, hatta hatta hayattan şikâyet ederken bile hayatın tadını çıkarır. İşte, bir garip âdem. Birkaç ay oturdular bizim sokakta, bir gün, baktık kapılarında bir kamyonet, içinde evin eşyası, kendileri de doluştu, babası şoförün yanında, başını uzatıp arkaya seslendi:

“Palu, sıkı tutun! Kıpraşma! Annen de sıkı tutunsun, söyle!”

Palu ne? Neden Palu? Ev içindeki adı mıdır Aziz Ağbi'nin? Bilmiyorum. Aile Laz. Mohdi Laz. Karadeniz'un uzak ucundan. “Çayeli'nden öteye giderim yalı yalı” türküsü var ya oralardan. Babası o gün kızmış da Laz dilince küfretmiştir oğluna belki –hâlâ bilmem. Yoklamam geçmişin geçmişini. Yoklamayız. Merak etmeyiz. Platon'la Aristo'dan da bugüne gelemedik. Yetti bize ikisi. Dönüp dönüp okuyoruz.

“Defter var mı sizde? Küçük, ince bir şey.”

Sesi farklı, seslenişi farklı, cümlesi farklı olana döndüm. Aziz Ağbi de döndü. Sarıca bir kadın. Küçük, ince bir deftere yazacak ne çocuğu vardır bu hanımın ne torunu. Defter nesine! Hem yılın yarısı olmuş. Nesine'si çıkarılır gibi değil. İçerisi kalabalık, girememiş, kapı ağzında durmuş, yüzünde saygılı bir gülümseme, orta yaşlı, orta yaşlı o da bakıyor. Galiba kitapçılığımın habersiz bir aşına, bakışında biraz da buna şaşmışlık. Cevap gecikince:

“Defter yoktur sizde...” dedi, es verdi, dönüp gitmedi, hatırlayamadığımı gördü, kendini hatırlattı:

“Özgür'ün annesiydim.”

A, tabii ya! Almanca öğretmeni.

Tam on yıl, gitmece gelmece Hendek'te dersane öğretmenliği yaptım. Özgür, ameliyatlardan olmuş, öyleyken engelli kalmış bir çocuk. Eli yavaş, ayağı yavaş, zihni yavaş bir oğulcuk. Annesi getirir adımcık adımcık, dersten sonra da alır. Sınav kazansın, okullar okusun diye değil. Hayattaki yeri daha da geri düşmesin için.

“Nasılınsınız hocanım? Özgür nasıl? Eşinizle rastlaşıyoruz zaman zaman; ama kaç yıl oldu sizinle görüşmedik. Özgür'e selam.”

Defteri aldı, parasını verdi, gitti.

“Ne dedi bu kadın şimdi, ‘Özgür'ün annesiydim’ demekle? Şimdi değil mi yani? Peki kimin annesi?”

Çocuklardan gidenler oldu, kalanlar, yeni gelenler. Ama değişmeden kalan, Aziz Ağbi'ye ve diline gülmeleri oldu hep. Bir farkla ki telaşına gülünmüştü baştan, şimdi ise sanırım hak veriliyordu sorusuna: Öyle ya, “Özgür'ün annesiydim” demek, “Şimdi annesi değilim” demek değil mi?

“Bir yanlış yok dediğinde.”

Kızdı Aziz Ağbi, sağ elinin işaret ve ortaparmağını birleştirip “Hadi canım sen de! Yokmuş!” anlamında kırmızıçizgi çekti havada.

“Asiye de böyleydi” dedi, “Zatı bu hatun da Asiye’yi andırıyor. Andırıyor mu? Saçlı. Elmacıklı. Gözler gök. Bakışı çakır. Dili de çalık.”

Çalık malik değil oysa. Aziz Ağbiler sadece bizim sokaktan değil Ada’dan da ayrılarak Sapanca’ya taşındılar. Sapanca’nın Fevziye’sine. Ama Aziz Ağbi “u”larını “i”ye doğru eze eze ve ısrarla “Skuyiüça” der köyü için, altını da çizer: “Anlamı ‘karanlık çukur’ demek oluyo.” Vadi içinde bir köymüş. Memleketlileri hep oradaymış. Onlarla oldular.

Asiyeler komşumuz. Bizim sokakta oturdukları o birkaç ay içinde Asiye’ye göz koymuş Aziz Ağbi meğersem, araya hatırlı araçlar soktular, kızı usulünce istediler. Olmadı. Bizim şehrin yerlisine Manav denir. İnattırlar. Damarlıdırlar. Asiyeler de ta yedi göbeklerine kadar Manav. Güzel insanlardır, kötülüklerini görmedik; ama inatları pek kavi imiş, onca aracıya, onca hatırcıya rağmen hep çevirdiler gelenleri. Babasının bir de, “Yabancıya kız vermem, hele bir Laz’a, hiç!” demesi oldu ki yenir yutulur gibi değil.

Memleketlerini yüz yıl önce Rus işgali üzerine terk edip bizim buralara gelen, herhalde çok şey yaşamış, görmüş, sonunda yerleşip yerlileşmiş kıdemli bir başka Laz’ın kapısına gittiler Fevziye’ye gider gibi. Bu defa tabii çevrilmediler.

“Yapma Aziz Ağbi!” dedim, “Asiye dediğin gibiydi: elmacık kemikliydi, gök gözlüydü, çakır bakışlıydı.”

(Şimdi değil mi? Değilse şimdi nasıl?)

“E, biliyorum! Öyleydi. Neden, ‘Yapma Aziz Ağbi!’ dedin öyleyse?”

“Asiye böyleydi ama giden hocanın değildi ki. Saçları benziyordu sadece.”

“E, ben benzer gördüm, demese miydin?”

“Benzer görmedin Aziz Ağbi. Sen kadının diline takıldın. ‘Özgür’ün anesiydim’ demesini yanlış buldun. Bütün mesele bu.”

“Yanlış ama.”

“Sonra da kalktın Asiye’yle birleştirdin.”

“Yanlıştı yapılan.”

“O eski bir takışıklık. Yanlış da babasının yanlışlığıydı.”

(Şimdi değil mi? Değilse kimin yanlışlığı o zaman?)

“Ha Asiye ha babası! Dövülen ben olduktan kelli fark eder mi?”

“İyi ama onlar şehrin yerlisiydiler. Hem de yedi göbeklerine kadar. Sizler eğreti.”

Son dediklerimin ne kadarını dedim, bilmiyorum; Aziz Ağbi telaşsız bir sevinçle kesti sözümü:

“Bu dediğin, ‘Özgür’ün annesiydim’ gibi oldu.”

“Evet, öyle oldu. Onlar şehrin yerlisidiler.”

Aziz Ağbi durdu, düşündü, gördü. Derinde, gizlide kalmış bir şeyin farkına varmışlığından emin, fakat hiç abartmadan, hatta sapsade bir mizahla:

“Şimdi değiller mi yani?” dedi, “Şehrin değılseler neyin yerlisidirler?”

Ben de aynı mizahla:

“Anladım!” dedim, “Onların yerli olduklarını hem de iyi bildiğimi hatırlatıyorsun bana.”

CEMAL ŞAKAR

KÜL

Bahtıma mı yanayım şimdi?

Kolay oldurdu, her şey açıklanırdı belki.

İstanbul'un göbeğinde bir parkta toplanmış; birbirine sokulmuş, tutunmuş dildeşlerime bakınca öyle diyemiyorum. Bir parktakilere bakıyorum, bir de parka gelenlere, hayır diyorum, olamaz!

Tel örgülerden oluk oluk geçmiştik. Oluk oluk akınca tel örgülere, hiçbir şey duramamıştı karşımızda. Zaten her şey ardımızda kalmıştı. Yürüdükçe hafifliyorduk, korkularımız azalıyor, bütün belirsizliklere rağmen umudumuz artıyordu. Yorulanlarımız hemen kamplara sığındı. Biz yürüdük. Çünkü yürümek hafiflemektir. Özgürlüktür. Bindığımız otobüslerde, bilmediğimiz kasabalardan, bilmediğimiz şehirlerden geçerken, zaman zaman yakamıza yapışan umutsuzluğa hiç mağlup olmadık. İstanbul'u duymuştuk. Oraya varılacaktı.

Sararmış bozkırlardan, yemyeşil ovalardan, çıplak dağlardan, rengarenk ormanlardan geçtik. Otobüs ilerledikçe bilinmeyen artıyor ve ben kaybolmaktan korkuyordum. Genç kızlığım.. sokakları dolduran kahkahalarım.. neşeyle kucakladığım yirmi yıl... Geçiyorduk işte; zaman bu, geçer; yelkovan hep bir kargı gibidir, deşer, deler, yaralar... Saniyenin baş döndürücü cazibesine kapılan yelkovan, saniyeden saniyeye koşarken, biz de geçtik gençliğimizden, ormanlardan, dağlardan, ovalardan, bozkırlardan. İlerledikçe bir yumru gelip boğazıma oturuyordu.. bir geçmiş.. genç kızlığım.. hayaller.. yumru olup boğazıma oturuyordu. Hepitopu yirmi yıl.. nasıl da ağır bir yüke dönüşmüştü. Başkaca yolu yoktu, yürümek varmaksa, uzaklaşmaktı da aynı zamanda; biz bildik.

İstanbul derya denizmiş. Çok büyük deseler de bu kadarını bilemezdik. Vay canına dedi, amcam; damağı kurudu, dili tutuldu. Birbirimize tutunduk. Vay canına dedi!

Bir daha amcamın ağzından eksik olmadı, vay canına dedi durdu. Her insan, her sokak bizi şaşırtıyordu. Şaşırtıyorduk, yabancı bir dilin içindeydik, eşyalar yabancıydı, sokaklar, evler, parklar...

Nasıl olacaktı?

Bilemedik.

Böyle olmayacağı kesindi ama.

Olmadı da.

Parka gelenler yavaş yavaş ellerini ayaklarını çekmeye başladılar.

Bizimkilerden de yolunu bulan gidiyordu.

Üç-beş aile, yabancı bir göğün altında kalakaldık.

Gece çiy olup üzerimize yağınca ve tutunacak, sarınacak kimseler kalmanınca, amcam vay canına dedi, bu böyle olmayacak.

Güneşle birlikte uyanınca çimenlerde, gecenin çiyini emmiş kartonların üzerinde, her zamanki gibi korku ve endişeyle açtım gözlerimi. Amcam yoktu. Gözlerim büyüdü. Yer yarıldı. Altında yattığım ağaçlar üstüme devrildi. Güneş uzaklaştı.

Ne kadar geçti!

Daldığım uzaklardan amcamın silueti görüldü. Görününce amcamın silueti uzaklardan, yıkımların altından kalktı.

Gözleri parlıyordu.

Bir oda bulmuş. Artık dedi, gece çiy olup üzerimize yağamayacak.

Acıktıkça bir cüzdanımızdaki paraya bir çıkınımızdaki gittikçe tükenen nevaleye bakmadan edemiyorduk. Bir şeyler atıştırırken bile hep daha sonra ne zaman acıkacağımız aklımızdan çıkmıyordu. Bizim için acıkmak, tüketmek demekti, tükenmek demekti. Böyle olmayacak, dedi amcam.

Nasıl olacaktı?

Bilemedik.

Böyle olmayacağı kesindi ama.

Olmadı da.

Bir gün başımıza geleceğini bildiğimiz, ama konuşmak, yüzleşmek istemediğimiz şey işte başımıza gelmişti. Başkaca yapacak bir şey yoktu.

Yan yana yapamadık. Utandık birbirimizden. Önümüze çıkan ilk sapaktan ayrıldık ve iki ayrı sokağa dağıldık. Mantomun sağ cebinde taşıdığım, sık sık yerinde mi diye yokladığım bıçak, namusumdu artık.

Bize yakın sokaklar da bizim gibiydi. Birbirimize benziyorduk. Olmadı. Biraz daha uzaklara gitmemiz lazımdı. Ama dil bilmiyorduk. Ama şehri bilmiyorduk. Ama insanları bilmiyorduk. Ama bunca bilinmezlik arasında 'Allah razı' cümlesinin kaldırımında oturup söylendiğinde bu anlama geldiğini öğrenmiştik bugün.

Amcam vay canına dedi, kalktı. Bizden önce gelenlere gitti. Yeni kelimeler, yeni sokaklar, yeni yöntemler öğrenmeye.

Bugünlük 'yetim' öğrenilmişti. 'Allah razı' ve 'yetim'.

Dikkatle.. baka baka.. koka koka.. nirengi noktaları tespit ede ede sokaklar aşıldı. Aşıldıkça sokaklar, sırtımdaki boşluk büyüdü. Bir ürperti. Durdum. Bugünlük bu kadar yeter dedim.

Sonra ‘hamd’ ve ‘şükran’ kelimelerinin ortak olduğunu öğrendik. Biraz telaffuz çalıştık. ‘Allah razı’, ‘yetim’, ‘hamd’ ve ‘şükran’; bizim için yeni sokaklar, yeni insanlar demekti.

Böyle oluyordu.

Ezikliğimiz aşınıyordu.

Oluyor dedim amcama; yüzü yerde vay canına dedi.

‘Çocuklar evde, hasta.’ Çok uğraştım, onlarca kez. Oluyordu. Olmaz dedi amcam; yapma. Yapacağım dedim.

Yalana da alıştım. Yaptım. Oldu. Güzel de oldu. Güzel bir mahalledeydim. Zengin bir mahalle. Yüksek binalar. İyi giyimli, iyi kokulu insanlar arasındaydım.

Akşamları topladığım paraların çoğaldığını gördükçe amcamın içi eziliyordu, yapma kızım diyordu ve ben yapıyordum. Nasıl olsa herkes insani olan her şeyi unutmuştu. Şimdi ben de kendimi bu unutuşun kahreden sessizliğine gömüyordum.

Hayata ve insanlara sırt dönmüştüm.

Bir nefret, bir öfke içimde büyüyordu.

İçimde büyüyen bir öfke, bir nefret beni boğuyordu.

Ama böyle de yaşıyormuş.

Yaşadım.

Öğrendim.

Yeni kelimelerle birlikte, yeni sokaklar öğrendim.

Her yeni sokak, yeni bir mahalleye açıldı.

Gökdelenler çoğaldı, öğle tatilinde dışarıya çıkan insanlar sarıyordu her yanıma. Hoş kıyafetler, hoş kokular: Gül, iris, kayısı çiçekleri, gardenya, yasemin, frezya, lavanta, sedir ağacı, laden otu, galbanum, süsen... Hepsini tanıdım.

Bu sokaklara, bu mahalleye çıkmadan önce bu elbiseleri, bu ayakkabıları, bu binaları, bu.. bunları bilmiyordum, bunları görmemiştim.

Her yeni kelimeyle açıldığım yeni sokaklarla, yeni mahallelerle birlikte yeniden doğduğumu düşünüyordum. Yeniden doğmaktan öte belki de ilk kez doğuyordum. Kendimi hatırlamaya başladım, bir insan olduğumu, genç bir kız olduğumu, eczacılığı bitirmeme dört ay kaldığını.

Bilmiyorduk ve bildiklerimizle mutluyduk. Sahip olduklarımızla mutluyduk, başkaca şeyler görmemiş, bilmemiştik.

Sonra her şey değişti.

Savaş her şeyi yaktı.

Düzenimiz alt-üst oldu.

Ardımızda külden bir dağ kaldı.